

reportatge

Rodatges en temps de mascareta

Després del període de confinament a causa de la pandèmia i el consegüent interval en espera dels protocols de seguretat a seguir, els equips de rodatge van tornar, a finals d'estiu, a prendre els carrers. El sector de l'audiovisual va revifar i, sobretot, va satisfer un increment de la demanda de consum sense precedents.

Text > **JORDI CAMPS I LINNELL**
Fotos > **ANIOL RESCLOSA**

>> *Rodatge d'Els hereus de la terra al portal de Sobreportes.*

Tres conceptes defineixen un rodatge: *silenci*, *es roda* i *acció!* S'exclamen seguits i constantment durant una jornada de filmació de qualsevol producció audiovisual i són els que tant es va trobar a faltar sentir durant mesos l'any passat. En ple esclat de la COVID-19, sobretot des que es va declarar el confinament total a partir del 13 de març del 2020, que va acabar per aturar no només el país sinó el món sencer, dels tres conceptes només es va imposar el primer: el silenci. No va ser fins després d'un llarg període d'aturada general que els equips de rodatge es van començar a treure la pols i, encara més, que les claquetes van tornar a fer el seu característic so. Un símptoma que el sector tornava a revifar.

Va costar, però. Perquè no va ser fins a finals d'estiu que a les comarques gironines es van acollir els primers rodatges, quan algunes produccions van donar llum verda per engegar els motors i demostrar que, malgrat els inconvenients i els riscos de salut, calia tirar endavant. El mercat pressionava. Mai s'havien consumit tantes pel·lícules i, encara menys, tantes sèries o documentals. Amb la població convidada a

>> Equip d'il·luminació als Banyes Àrabs.

quedar-se a casa, la demanda es va disparar, i clamava més oferta per mantenir les pantalles i els dispositius de les llars encesos a totes hores (els cinemes van estar tancats o obrint intermitentment durant molt temps). I algú havia

de proveir els continguts. Les grans distribuïdores de *streaming*, amb Netflix al capdavant, demanaven producte fresc a doll, i va ser així com els projectes van començar a brollar, fins i tot alguns que estaven aparcats als calaixos.

>> Escena d'una processó en el rodatge d'Els hereus de la terra.

Una autèntica paradoxa que va sacsejar el sector audiovisual i que productors, com el gironí Edmon Roch, entrevistat en el seu dia, va definir a la perfecció: «És una crisi global que no afecta només el sector de l'audiovisual i el cultural en general, sinó que afecta

un gran percentatge de la societat. El que és veritat és que al nostre sector la paràlització és absoluta i ens ha afectat de ple. No obstant això, s'ha aturat tot menys el consum! La paradoxa és que n'hi ha més que mai, però per altres finestres i mitjans: per platafor-

mes de *streaming*, televisió, YouTube, WhatsApp... Realment la gent consumeix més continguts audiovisuals que mai però, paral·lelament, sí que ha davallat la capacitat per produir-los i la forma de consumir-los».

Precisament, Roch va ser dels primers a tirar endavant projectes posats per les circumstàncies, amb el rodatge de l'adaptació de *Les lleis de la frontera*, de Javier Cercas, en diferents indrets de Catalunya. A partir del setembre, concretament, va dotar el director Daniel Monzón (*Celda 311*, *El niño*) de dues unitats de rodatge a Girona i a la Costa Brava, perquè portés a terme la filmació d'aquest relat de la Girona *quinqui* de finals dels setanta, quan l'Estat espanyol encara no havia sortit del franquisme i la democràcia tot just treia el nas. No va ser gens fàcil. En el seu moment ja va declarar als mitjans de comunicació que tot s'havia tornat complex per tal d'adaptar-se a les mesures sanitàries i preventives necessàries en temps de pandèmia. «Rodar avui dia no té res a veure amb allò conegut: sembla una distòpia o talment una versió d'*Esclat*, aquell film de Dustin Hoffman en què lluitaven contra una pandèmia mundial», manifestava en referir-se a les mesures de seguretat que un equip especialitzat que havien contractat els exigia per controlar que tot rutllés. Des de fer tests diaris a tot l'equip, tant tècnic com artístic, marcar les distàncies o assajar amb la mascareta posada fins a netejar un bolígraf usat. Una tasca estricta que, ja aleshores, el jove però veterà productor gironí va manifestar que havia encarat els costos de producció. «El que interessa, més enllà del procés de rodatge, al qual t'acabes acostumant tot i la murga, és que a la pantalla l'espectador no s'adoni dels canvis», va subratllar.

Mesures de seguretat

I en què consisteix, aquest sobrecost? Doncs en el que suposa ara comptar amb mesures de seguretat i sanitàries que abans no es tenien en compte, com ara mascaretes, EPI, però també duplicació de vehicles per traslladar la gent als rodatges. Això sense comptar la pèrdua d'hores de treball. Si en una jornada es treballaven entre onze i dotze hores, des d'aquests canvis imposats, segons Edmon Roch, es dedica un 15 % del temps a aquestes mesures

>> Mercat medieval del rodatge d'Els hereus de la terra, a la plaça dels furats.

que abans eren inexistents, i això implica que el que abans es podia fer en un dia ara necessiti més temps. S'ha de tenir en compte que la maquinària cinematogràfica ja de per si és cara, perquè implica molta gent, equips, proveïdors, hotels, desplaçaments...; un equip de rodatge estàndard fàcilment reuneix unes cinquanta o vuitanta persones de mitjana, entre personal tècnic i artístic, i hi ha dies en què cal sumar-hi entre una desena i un centenar de figurants, segons la producció de què es tracti. Al final, poden ser unes tres-centes persones, de les quals depèn que tot rutlli.

Després del pas de l'equip de *Les lleis de la frontera*, durant aquella tardor es van encadenar a la demarcació gironina una sèrie de rodatges, alguns d'internacionals, com *The path*. Aquesta producció alemanya amb mirada internacional va desembarcar a Girona i prèviament ho havia fet a Besalú, que poc abans ja es va veure trasbalsat amb el rodatge de la sèrie *Westworld*. En aquesta ocasió, el municipi garrotxí es va tornar a ambientar com a poble ocupat pels alemanys, no imitant una població italiana, com en el cas de la sèrie d'HBO, sinó nord-catalana, situada, segons el guió, a l'altre costat de la frontera francesa dels Pirineus. Per això, a Besalú, s'hi van poder veure molts extrems caracteritzats de gendarmes i vestits d'època. *The path*, coproduïda per Fasten Films i Warner Bros. i dirigida per Tobias Wiemann, narra la fugida, per l'amenaça dels nazis, que un nen i el seu pare emprenen de Berlín, la seva ciutat natal, cap als Estats Units, durant la qual queden atrapats al sud de França.

Una altra producció que va passar per terres gironines, en aquest cas amb més pressupost i envergadura internacional (amb Sony Pictures al darrere), és *Uncharted*, l'adaptació cinematogràfica del popular videojoc, que protagonitzen Tom Holland, Mark Wahlberg i Antonio Banderas. Si bé es va rodar majoritàriament a l'Hotel Vela de Barcelona, part de la filmació també va tenir lloc a les cales Boadella, de Lloret de Mar, i Treumal, de Blanes. Malgrat el blindatge que va envoltar la filmació, va transcendir que, reconvertits amb *attrezzo*, els bells paratges mediterranis esdevindran en la ficció paradisíiques platges i complexos de luxe tailandesos. Tampoc no es van

>> Operaris muntant la decoració per al rodatge d'un anunci d'un cotxe Audi al carrer Nou del Teatre.

salvar de les mesures bàsiques de prevenció, i tothom que va participar al rodatge es va haver de fer proves PCR constants i va haver de formar part de grups bombolla per evitar baixes massives i una aturada per un rebrot.

Dos gironins que saben bé què vol dir això d'aturar un rodatge per culpa d'un brot són Isaki Lacuesta i Isa Campo, que a finals d'any tindran muntada la seva nova pel·lícula, *Un año, una noche*, la recreació de la massacre terrorista a la sala Bataclan de París, on van morir gairebé un centenar dels mil cinc-cents espectadors que van assistir al concert d'Eagles of Death Metal. La pel·lícula s'ha basat en el llibre *Paz, amor y death metal*, de Ramón González, en el qual narra la seva experiència com a víctima i testimoni de

l'atemptat. Embarcats en la pel·lícula amb més vocació internacional de les seves carreres, Isaki Lacuesta i Isa Campo expliquen que no només van haver de posposar el rodatge (de l'octubre del 2020 al febrer del 2021), sinó que, malgrat els tests d'antígens i les proves PCR que es feien a tot l'equip, no van poder evitar que sorgissin casos de contagi que van suposar l'aturada de les filmacions quan precisament rodaven la part més complexa de la pel·lícula: la que té lloc amb centenars d'extres a la sala de concerts. Fins i tot l'actor argentí Nahuel Pérez Biscayart, protagonista de la pel·lícula, es va haver de confinar uns dies per culpa de la Covid. Cada contacte que donava positiu era com una pedra a la sabata. I, és clar, segurament, aquests positius

>> Edmon Roch durant el rodatge de *Les lleis de la frontera*.

Ciutat paralizada

No menys peculiar va ser presenciar el rodatge a Girona d'*Els hereus de la terra*, la continuació de *La catedral del mar*. En aquesta ocasió, la nova adaptació televisiva del *best-seller* d'Ildefonso Falcones té, a més de la producció d'Atresmedia, TV3 i Diagonal TV, la del totpoderós Netflix. A diferència del rodatge de *Joc de trons*, que fa sis anys va paraitzar la ciutat, aquest no ho va fer: la ciutat ja ho estava, de paraitzada. Fins i tot podies acostar-te al set de rodatge i, si no molestaves, contemplar com funcionava la filmació d'una pel·lícula d'aquestes característiques, en què s'havien mobilitzat desenes d'extres per a les escenes amb multituds, com la que es rodava al Barri Vell, a la zona de la catedral i el passeig Arqueològic. El més curiós era comprovar com, en tot moment, un cop es deia «talleu!», tothom que apareixia a l'escena (més d'un centenar de figurants fent de soldats, clergues i camperols) es col·locava automàticament la mascareta (alguns, a més, també es posaven viseres protectores, per reforçar la protecció). «Deu ser que quan es roda el virus no ataca i quan es fan les pauses, sí», es comentava irònicament entre el públic que observava l'acció.

Passat el temps, un any després d'aquell reinici, el mateix Edmon Roch valora la feina feta i declara que han superat la situació amb nota. «Van poder filmar en un moment àlgid de

moltes vegades no s'havien gestat al lloc del rodatge.

Per entendre com n'és, de complex, rodar en aquestes circumstàncies destaquen, entre altres detalls, que actualment tot rodatge compta amb la figura d'un coordinador de Covid, encarregat de minimitzar els riscos, i que els moments del *catering* no són com els d'abans; ara mengen per torns i tots separats per mampares de metacrilat. Expliquen que els protocols de cada productora són diferents a l'hora de rodar. «Sabem que n'hi ha que no admeten la incorporació de fum en cap escena, per allò que les partícules es poden transmetre a través del fum. Aquest no és el nostre cas, ja que en la pel·lícula és clar que el fum és necessari per a algunes escenes clau», apunten com a exemple Lacuesta i Campo. Així mateix, per mostrar fins a quin punt han canviat les coses, posen com a exemple els tècnics de figuració, que es desesperaven a l'hora de filmar els plans generals de París perquè no apareixia mai prou gent als carrers o bé, si n'apareixia, duia la mascareta posada (ja que rodaven en ple confinament a França), i, és clar, la imatge no s'adeia amb una acció que va tenir lloc en l'era prepaandèmia. «Amenabar

va ser un pioner quan va rodar *Abre los ojos*; plans de Madrid amb els carrers deserts. Ara és el contrari: els havíem d'omplir de gent com fos, plens de vitalitat, per ser versemblants amb el que narrem. Si no, compliquem molt la vida als muntadors», comenten rient en parlar d'aquest «món al revés» que ens toca viure.

>> Claqueta d'*Els hereus de la terra*.

la pandèmia i ho vam fer mantenint la seguretat. No va ser gens fàcil resoldre com tirar endavant els rodatges sense tenir cap protocol establert, mantenint les distàncies, multiplicant els transports de la gent implicada en els rodatges, duplicant i triplicant els *caterings*, separant-nos als *combos* on es controla la fase de filmació, establint reunions prèvies al rodatge telemàticament... Hi ha coses que són aquí per quedar-se, però d'altres crec que podrem deixar-les pel camí quan tot això s'acabi.» De tot plegat, el que més ha costat d'assegurar és tot allò que succeïa fora del rodatge; qualsevol accident relacionat amb el contagi els feia patir, en el sentit que quan s'acabava la jornada tots els tècnics i els artistes tornaven a casa i es relacionaven amb altres bombolles que eren fora del seu control. Això i, sobretot, l'increment econòmic del pressupost arran de les mesures extraordinàries que s'han hagut d'adoptar.

En aquest sentit, Isaki Lacuesta i Isa Campo tenen clar (i així ho esperen) que, un cop passat l'estat derivat de la pandèmia, tot tornarà a ser com abans. Ho creuen prenent com a exem-

>> *Extres de la sèrie Glow and Darkness descansant a la plaça dels Apòstols.*

ple el retorn de Buster Keaton a l'activitat frenètica un cop passada la grip espanyola, que va tenir lloc el 1918. Va ser a partir del 1920 quan el còmic va

llançar-se a la producció independent i a conrear una carrera meteòrica. Segur que tot el sector de l'audiovisual signaria perquè fos així.

>> *Rodatge de la pel·lícula Les lleis de la frontera al pont de la Barca.*

